

JAVNO PISMO delavk in delavcev sindikatov ZASUK in Glosa vodstvu EPK GO! 2025:

“Evropska prestolnica kulture GO! 2025 naj pred uradno otvoritvijo prekine partnerstvo z industrijskim onesnaževalcem ALPACEM!”

ZASUK, sindikat delavk in delavcev kulturno-ustvarjalnega sektorja, in Sindikat kulture in narave Slovenije Glosa se pridružujeta pozivu italijanskih in slovenskih okoljevarstvenih združenj k takojšnji prekinitvi sodelovanja s sosežigalnico nevarnih odpadkov ALPACEM (nekdanjim Salonitom Anhovo). EPK je umestila umetniške projekte v Alpacemove prostore in kamnolom ter za vzpostavitev 'Muzeja energije in obnovljivih virov' s tem onesnaževalcem sklenila partnerstvo.

Odločno nasprotujemo vaši odločitvi, da ste za partnerja izbrali enega največjih onesnaževalcev v Evropi. To potrjujejo študije, ugledni raziskovalci in drugi pomembni deležniki:

- Raziskava kakovosti zraka 2020/21 Univerze v Novi Gorici v partnerstvu z raziskovalnimi inštituti iz Francije, Švice in Grčije je pokazala, da Alpacem izpušča delce, ki povzročajo oksidativni stres, ki negativno vpliva na zdravje, izmerjene vrednosti pa so ene najvišjih v Evropi. Meritve so pokazale na bistven vpliv onesnaževanja sosežigalnice ALPACEM, čeprav je bila raziskava osredotočena le na delce PM10 in ni zajela nevarnih plinov, kancerogenih in drugih nevarnih snovi.
- Salonit Anhovo (sedaj ALPACEM) še naprej onesnažuje in ogroža zdravje ljudi po več kot stoletju ubijanja s proizvodnjo azbestnih izdelkov, ki so vgrajeni po vsej državi. Prebivalci Slovenije zaradi azbesta še vedno zbolevajo in umirajo, predvsem v Dolini Soče pa je v družinah tudi več smrtnih žrtev tega hudodelstva, za katerega ni nihče odgovarjal.
- Sosežigalnice z izpusti lokalno pridelano hrano obremenijo, da postane nevarna (predvsem) za otroke. Kot je opozorila dr. Metoda Dodič Fikfak, novorojenčki že v prvih mesecih življenja porabijo nevarne snovi tudi prek materinega mleka. Prof. dr. Griša Močnik, dekan Univerze v Novi Gorici, pa izpostavlja, da so otroci žrtev sosežigalnic še pred rojstvom, saj se pri nosečnicah na notranji strani placente nabirajo nevarni delci onesnaženja.

Ekipa EPK GO! 2025 ste s partnerstvom z onesnaževalcem ALPACEM (prej Salonit Anhovo) močno obremenili sodelujoče umetnice in umetnike, kulturnice in kulturnike, saj so jim zaradi te tovarne umirali stari starši, jim umirajo starši in zbolevajo ter umirajo sestre, bratje in

prijatelji. Ustvarjalce ste tako potisnili v vlogo kolaborantov krvnika, ki jim je zdesetkal družine in uničil družbeno tkivo ter okolje v Dolini Soče. Čeprav naj bi vaš program GO! ZELENNO poudarjal vrednosti zelene, trajnostne lokalne hrane, ter spodbujal razmislek o zdravju, pa vaše sodelovanje z ALPACEMOM razkriva, da je ZELENNA zaveza zgolj sprenevedanje in zavajanje.

Obenem opozarjamo, da je v preteklosti sodelovanje umetnikov in kulturnikov s Salonitom Anhovo vključevalo pogodbeno klavzulo, »da se nikakor ne omenja preteklosti podjetja Salonit Anhovo, v nasprotnem primeru zaračunamo odškodnino v višini 10.000 evrov«. Na te neetične prakse je že pred 15 leti opozorila skupina NIET, katere član je azbestni bolnik. Sprašujemo se, ali je utišanje zunanjih sodelavcev stvar preteklosti ali pa ste kot vodstvo EPK GO! 2025, poleg tega, da ste že ogrozili ugled sodelujočih ustvarjalcev, onesnažili umetnost in kulturo tudi s tako vrsto pogodbe?

Zato vas sindikat ZASUK, ki skrbi za delavke in delavce v kulturno-ustvarjalnem sektorju, in Sindikat Glosa, ki združuje tako kulturno-ustvarjalne kot naravovarstvene delavce, tik pred odprtjem kulturne prestolnice pozivata:

- 1. da še pred uradno otvoritvijo v soboto, 8. 2. 2025, pogodbeno prekinete nevarno in neetično sodelovanje z onesnaževalcem ALPACEM,**
- 2. da se zaradi tega sodelovanja javno opravičite vsem žrtvam Salonita Anhovo**
- 3. in da se v bodoče zavzamete za ustvarjalce ter dosledno prek vseh partnerstev in projektov delujete v dobrobit prebivalcev, narave in kulture.**

Sindikat ZASUK
Sindikat Glosa